

Èxit en la recuperació d'ensopeguera de
Peníscola (*Limonium perplexum*)

Programa de marcatge i anàlisi de malalties de
pollets d'àguila de panxa blanca amb la
participació dels Agents Mediambientals

Sondeig de talpó de Cabrera en la província de València

Si vols subscriure't a *BIOdiversitat*, envia un missatge indicant **ALTA** en l'assumpte a l'adreça electrònica: infobiodiversitat@gva.es

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'AGRICULTURA, MEDI AMBIENT, CANVI CLIMÀTIC I DESENVOLUPAMENT RURAL

Contacte: infobiodiversitat@gva.es
Any 2016

SUMARI

El noticiari del BDBC

Resultats de la XI Setmana de la Biodiversitat, municipi d'Elx 3

Espècies invasores 4

Planària de cap de martell (*Bipalium kewense*):
nova espècie invasora

Eradicació d'un important focus de dispersió de
cloïsa asiàtica en el "Rec del Tonyiner" (T.M. Sueca)

Xarxa Natura 2000 en acció 5

Participació social 6

Novetats de Biodiversitat 8

Conservació d'espècies amenaçades

Programa de marcatge i anàlisi de malalties de pollets
d'àguila de panxa blanca amb la participació
dels Agents Mediambientals 10

Treballs de conservació de tortugues autòctones
a la Comunitat Valenciana 11

Avaluació de les actuacions de conservació realitzades
en Silene d'Ifach en el marc del Pla
de Recuperació de l'espècie 12

Sondeig de talpó de Cabrera en la província de València 13

Èxit en la recuperació d'ensopeguera de Peníscola
(*Limonium perplexum*) 14

Informes tècnics del Servei de Vida Silvestre (I) 15

Memòries anuals dels centres adscrits al Servei de Vida Silvestre 16

Últimes publicacions 17

Resultats de la XI Setmana de la Biodiversitat, municipi d'Elx

L'onzena edició de la **Setmana de la Biodiversitat** ha tingut lloc al municipi d'Elx, gràcies a l'interès demostrat per la Universitat Miguel Hernández i pel propi Ajuntament de la ciutat alacantina.

En aquesta ocasió, han sigut **85 participants** de **15 entitats** diferents, els qui han pentinat sistemàticament els 326 km² que comprenen el terme municipal en busca de la biodiversitat local, per a augmentar-ne el coneixement i la distribució, incrementant en aquest sentit el nombre d'espècies i de registres amb què comptava el **Banc de Dades de Biodiversitat de la Comunitat Valenciana** (bdb.cma.gva.es) per a aquesta zona geogràfica concreta. D'aquesta manera, en l'àrea es tenia constància de 1.037 espècies de què es comptava amb 7.307 registres, aconseguint-se al final de l'activitat els 16.653 registres de 1.488 espècies.

Mereix especial atenció l'aportació del Servei de Control i Educació Ambiental del Clot de Galvany,

E. Laguna

Phoenix iberica

CCEDCV

Prospecció d'una sequia a la recerca d'invertebrats aquàtics

que va arribar a aportar el 16,3 % de les cites registrades, unes 1.500 noves dades.

D'aquesta manera, després de la realització de la XI Setmana de la Biodiversitat, el municipi d'Elx ha passat del lloc 66 al 13 en l'índex de riquesa biològica municipal, i del lloc 100 al 10 en l'índex de nivell de prospecció, indicadors que maneja el Banc de Dades amb què es reflecteixen el nivell de coneixement i el valor de la riquesa biològica dels 542 municipis valencians.

Gràcies a la intensa prospecció dels diferents especialistes s'han pogut realitzar diverses cites destacables, com és el cas de la localització de la palmera nativa ibèrica (*Phoenix iberica*), el descobriment d'una nova població de fartet (*Aphanius iberus*), i la localització de 10 escarabats que fins a la data no estaven registrats en el BDB, a més de la troballa del microcrustaci aquàtic *Daphnia mediterranea*.

[+ info](#)

Taula 1. Nombre d'espècies i cites abans i després de la celebració de la XI Setmana de la Biodiversitat

Grup	Abans de la Setmana de la Biodiversitat		Després de la Setmana de la Biodiversitat	
	Nombre d'espècies	Nombre de cites	Nombre d'espècies	Nombre de cites
Fauna	396	2.474	583	6.711
Flora	640	4.832	846	9.608
Fongs/Líquens	1	1	59	334
TOTAL	1.037	7.307	1.488	16.653

Espècies invasores

Planària de cap de martell (*Bipalium kewense*): nova espècie invasora

Després de varies cites registrades a l'Horta de València des de 1999, recentment s'ha tornat a observar, aquesta vegada al Grau de Castelló, l'espècie invasora *Bipalium kewense*, originària del sud de la península Indoxina (Vietnam, Cambotja i possiblement Malàisia).

Es tracta d'una planària (cuc pla) el cap de la qual mostra una característica forma de mitja lluna. Es tracta d'un organisme lineal de colors clars, amb una sèrie de línies dorsals i un collar fosc. És una espècie hermafrodita, encara que en les regions temperades el mode de reproducció més habitual és per fragmentació de l'extrem posterior.

Les planàries són predadors de cucs i altres invertebrats que viuen en el sòl, inclús mol·luscos. L'impacte d'aquesta espècie sobre les comunitats animals o els hàbitats no és ben conegut. No obstant això, les espècies predadores que s'alimenten d'invertebrats terrestres poden modificar els ecosistemes terrestres profundament.

Aquesta detecció primerenca ha propiciat que s'haja activat un protocol de vigilància de la seua expansió que definirà futures accions de control de les seues poblacions.

E. Laguna

Planària de cap de martell

Eradicació d'un important focus de dispersió de cloïssa asiàtica en el "Rec del Tonyiner" (T.M. Sueca).

El passat hivern, agents mediambientals van saber de la presència d'un important focus de dispersió de cloïssa asiàtica (*Corbicula fluminea*) en una séquia de reg pròxima al límit sud del Parc Natural de l'Albufera, al terme municipal de Sueca. En una visita posterior, els tècnics del **Centre de Conservació d'Espècies Dolces Aqüícoles** van observar una abundància excepcional d'aquest bivalve invasor.

CCEDCV

Extracció de cloïssa asiàtica

Aquesta troballa va aconsellar la realització de mostres intenses en l'àrea pròxima al lloc de detecció inicial per a determinar la presència i abundància relativa en l'entorn, permetent comprovar que els valors de densitat disminuïen bruscament en relació amb el nombre d'exemplars detectats en el Rec del Tonyiner.

Així, es va procedir a l'extracció i eliminació dels exemplars en un tram de 250 metres de longitud en el llit de la séquia, estimant-se en més de 600.000 exemplars la quantitat eradicada.

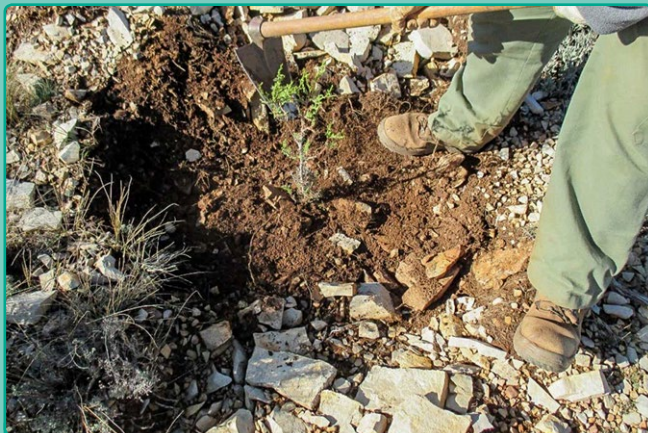
En esta secció indiquem a manera de resum algun dels treballs més destacables realitzats durant els últims mesos per personal del Servei de Vida Silvestre en espais enclavats en la Xarxa Natura 2000, finançats amb fons **FEDER**.

LIC Savinar d'Alpuente (La Yesa).

Amb l'objectiu de reforçar la població de savina turífera (*Juniperus thurifera*) per a aconseguir un estat de conservació favorable de l'hàbitat d'Interès comunitari **9560* Boscos endèmics de *Juniperus spp.***, s'han plantat 5.500 plançons de 5 anys en el **LIC Savinar d'Alpuente**, al terme municipal de La Yesa, a la província de València.

Aquesta actuació suposa la tercera fase d'un projecte a mitjà termini en què s'ha arribat a plantar més de 15.000 plantes d'aquesta espècie protegida.

Durant aquesta primavera d'hivern està programat realitzar el seguiment de la plantació comptabilitzant els exemplars morts i els supervivents.

BN2000

Un dels exemplars de savina plantats

LIC Dunes de la Safor (Tavernes de la Valldigna i Xeraco).

El principal objecte d'aquesta actuació és l'eradicació de la flora exòtica invasora que ocupa en l'actualitat els ecosistemes dunars en el tram septentrional del LIC Dunes de la Safor, i aconseguir una millora en l'estat de conservació d'hàbitats d'Interès comunitari allí presents (HIC 2110, 2120, 2190, 2210 i 2230).

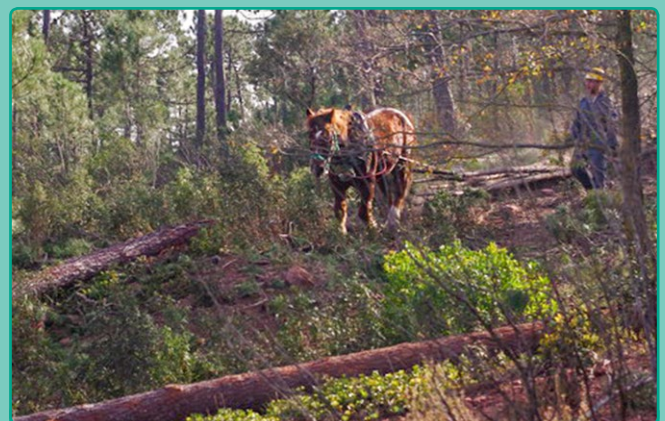
Els treballs s'han realitzat sobre una superfície total de 27,5 hectàrees, de les quals s'ha extret un total de

146 m³ de residus de pitera (*Agave americana*), 6,2 m³ de iuca (*Yucca aloifolia*) i 5 m³ en suma per a la resta d'invasores, menys esteses en la zona. El total de superfície ocupada per bàlsam (*Carpobrotus edulis*) que ha sigut eradicada ocupava 5.000 m², mentre que per a pitera s'han extret 7.800 exemplars i 80 exemplars de iuca. Els jornals invertits han sigut 144. En les avaluacions posteriors d'aquesta actuació s'ha pogut comprovar que la recuperació de la vegetació és un procés ràpid en aquests ecosistemes, perquè transcorreguts 6 mesos des dels treballs d'eliminació de les plantes invasores, els rodals anteriorment ocupats per aquestes, han sigut colonitzats per plantes pròpies de les dunes.

ZEPA Alt Túria i Serra del Negrete.

A causa de l'elevada densitat de les poblacions de pi resiner (*Pinus pinaster*) que es desenvolupaven en la **Microreserva de Flora del Picarcho**, a la localitat valenciana de Tuéjar, i que impedièen l'adequat desenvolupament de la millor representació valenciana de bosc de roure martinenc (*Quercus pyrenaica*), es va procedir a l'execució d'aquesta actuació de millora dels hàbitats d'Interès comunitari **9230 rouredes marcescents mediterrànies** i **9240 rouredes ibèriques de *Quercus faginea***, per mitjà de l'eliminació del 70 % dels pins presents en els rodals treballats.

Com a resultat de la intervenció s'ha aconseguit una aclarida generalitzada de la pineda, amb major intensitat en les zones ocupades per roure martinenc. Aquesta actuació alliberarà de competència pels recursos i la llum els roures. S'espera que la major disponibilitat de recursos permeta un desenvolupament més vigorós, i que açò es tradueixca en arbres amb fullatge més dens i en una major taxa de producció de fruit.

BN2000

Extracció de fustos de pi resiner

Participació social

Voluntariat Aus Òrfenes 2016

El **Voluntariat Aus Òrfenes** va finalitzar la seua edició de 2016 a finals del mes d'agost amb 181 xicotets pardals (la gran majoria falcies) cedits a 64 voluntaris que els han cuidat en sa casa particular o en residències, amb l'assessorament i atenció personalitzada del personal del **Centre de Recuperació de Fauna la Granja del Saler i Simbiosi, Espai Ambiental, S.L.**

L'any 2015 van participar en aquest voluntariat 46 persones i es van cedir 116 pardalets, per la qual cosa aquesta edició de 2016, s'han superat els números de 2015 quant a persones participants i pardals cedits.

D'altra banda, en 2015 van col·laborar 10 entitats externes a la **Conselleria** i en 2016 han sigut 18 les que hi han participat. Entre elles cal destacar la participació de 7 entitats socials, com la **Fundació Acavall**, l'As-

sociació **Familiars Alzheimer de València**, la **Residència i Centre de Dia de Velluters o Hogares Compartidos**, les quals han col·laborat en la cessió d'aquests pardalets a ancians i persones amb diversitat funcional a fi d'utilitzar aquesta criança com a eina terapèutica.

La viabilitat de les aus ha sigut molt alta i el 92 % d'elles han sigut alliberades al final del seu període de cria.

J. Blasco

Solta col·lectiva d'aus òrfenes realitzada al final de la campanya en el Tancat de la Pipa

ASOCIACIÓN FAMILIARES ALZHEIMER VALENCIA

Plantació de molinet amb l'Ajuntament de Xilxes

Durant la passada primavera i a iniciativa de l'Ajuntament de Xilxes, que es va posar en contacte amb el **Centre per a la Investigació i Experimentació Forestal (CIEF)**, es va acordar realitzar una plantació de molinet (*Silene cambessedesii*), espècie catalogada en Perill d'Extinció segons el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçada (Decret 70/2009), en la platja d'aquest municipi castellonenc. Definitivament es van plantar un total de 558 individus, distribuïts en dues localitzacions al nord i al sud de la platja. Les dues zones triades es pretenen recuperar com a espai natural per part de l'autoritat local.

Campament Tortuga 2016

Per tercer any consecutiu s'ha tingut l'oportunitat d'organitzar un campament de custòdia de niu de tortuga marina, en què han col·laborat activament tretze entitats tant públiques com privades, i en el qual han participat com a voluntaris més de 100 ciutadans, principalment valencians, però també d'altres comunitats de l'estat.

Tot va començar en els primers dies del mes de juny quan una femella de tortuga bavaua (*Caretta caretta*) va ser detectada en la platja dels Palmeres en Sueca i protegida per dos joves veïns de la capital de la Ribera Baixa.

La posta va ser traslladada a la Platja de la Punta, zona de reserva integral del PN Albufera, per a assegurar la seua supervivència i facilitar-ne la custòdia. En les dates que es van calcular pròxi-

mes a l'eclosió dels ous, des del Servei de Vida Silvestre i l'Associació Xaloc, es va demanar la col·laboració a l'**Exèrcit de Terra** de la Base de Bétera i al **Parador del Saler**, perquè prestaren la infraestructura i logística necessàries per a establir un campament, que seria ocupat per un exèrcit de voluntaris, que van vetlar per la seguretat del niu durant 24 hores al dia, durant 22 dies seguits.

J. Blasco

Les tortuguetes se sotmeten a un procés d'empremta perquè en un futur tornen a posar els seus ous en estes platges

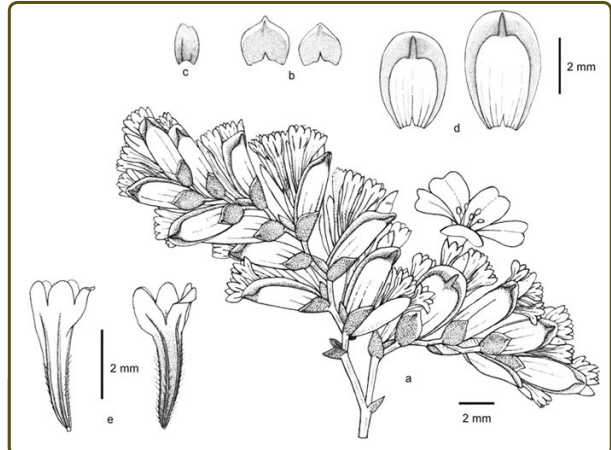
El resultat va ser que es va produir el naixement de 47 tortuguetes, de les quals 31 van ser alliberades en la mateixa platja en què es va realitzar la posta el passat 12 de setembre i 16 romandran en l'**Oceanogràfic de València** fins que tinguen un any d'edat.

Novetats de Biodiversitat

Recentment s'ha descrit una nova espècie per al gènere *Limonium* que ha sigut localitzada en el Parc Natural de l'Albufera de València, denominada *Limonium albuferae*, el nom vernacle del qual podria ser ensopeguera de l'Albufera. Creix en terrenys salins litorals, en sòls arenosos, dins de la vegetació rica en juncs i altres espècies resistents a la salinitat edàfica, compartint hàbitat amb altres espècies d'ensopegueres (*Limonium dufourii*, *L. girardianum*, *L. narbones*, *L. virgatum*). Donat el petit nombre d'exemplars (aproximadament 1.000) i poblacions (2 poblacions conegudes de moment), l'espècie s'inclou en la categoria VU (Vulnerable) de la UICN (Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa). Els censos realitzats al setembre de 2015, mostren que una població té 265 exemplars repartits per una superfície de 160 m², i l'altra compta amb 652 plantes distribuïdes en un espai de 855 m².

Descrita una nova espècie de *Limonium* per a la flora valenciana

R. Roselló

Dibuix descriptiu de la flor de *Limonium albuferae*

La descripció completa d'aquesta nova espècie està publicada en la revista *Phytotaxa* ([enllaç](#)).

Primera cita georeferenciada d'*Astragalus granatensis* a Castelló

Tècnics del Servei de Vida Silvestre van localitzar fa uns quants mesos en les muntanyes de El Toro, molt prop del límit provincial amb Terol, unes mates d'una espècie espinosa d'*Astragalus* que pel seu aspecte extern no corresponia a *A. sempervirens* subsp. *muticus* (= *A. nevadensis* subsp. *muticus*), la planta d'aqueix grup loca-

litzada fins ara en l'interior valencià. A més es va poder observar que l'espècie té en aqueix lloc una població notable de diversos centenars d'individus.

Consultats els experts i revisades les dades disponibles fins a la data, la localització ací indicada seria la primera d'aquesta espècie per a la província de Castelló.

E. Laguna

Exemplars de *Astragalus granatensis* al costat d'una savina de muntanya

Relocalitzada l'espècie extinta de líquen *Lobaria pulmonaria*

S. Fos *Lobaria pulmonaria*
en la base d'una vella alzina

Lobaria pulmonaria és una de les espècies més cridaneres de líquens peninsulars, de la qual en el nostre territori només es tenia constància per referències dels segles XVIII i XIX.

Recentment, en una eixida conjunta d'agents mediambientals i tècnics del Servei de Vida Silvestre, es va trobar un exemplar de grans dimensions en un barranc de Morella. La revisió de la contornada i de la resta del barranc va resultar totalment infructuosa. Aquesta troballa permet rescatar aquest líquen de la seua condició d'espècie extinta a la Comunitat Valenciana, encara que de moment, amb un únic individu confirmat, la seua situació d'amenaça és palesa.

Alfals arbori (*Medicago citrina*) en el port de Castelló

Durant la realització de les labors de seguiment de la colònia de gavina corsa (*Larus audouinii*) existent en el port de Castelló, membres de les **Brigades Natura 2000** van donar amb un exemplar adult i en perfectes condicions d'alfals arbori (*Medicago citrina*), espècie catalogada la distribució de la qual fins a la data es limitava a la població de les Illes Columbretes, no tenint constància de la seua presència natural en el litoral peninsular castellanenc. En el posterior rastreig intensiu, que es va realitzar en la zona una vegada acabada la temporada de cria, es van trobar diverses espècies que també es desenvolupen en el xicotet arxipèlag volcànic, amb la qual cosa es pot pensar que

aquestes plantes deuen la seua presència a la dispersió de les seues llavors facilitada pels vols de les gavines entre les Illes i el port de Castelló.

BN2000

Aspecte de l'exemplar de alfals arbori localitzat per les Brigades Natura 2000 en el port de Castelló

Programa de marcatge i anàlisi de malalties de pollets d'àguila de panxa blanca amb la participació dels Agents Mediambientals

El Servei de Vida Silvestre a l'any 2015 va programar la realització de tasques d'investigació sobre la incidència de malalties en pollets d'àguila de panxa blanca a les tres províncies, amb l'objectiu de millorar l'estat sanitari de la població i aprofitar l'actuació per marcar els pollets amb anelles de lectura a distància, així com tractar els individus que presenten símptomes de tricomonosi per tal d'evitar la expansió de la malaltia sobre l'espècie. L'esmentada investigació es va programar per realitzar-la a cinc nius per província durant cinc anys.

L'àguila de panxa blanca (*Aquila fasciata*) està catalogada com a "Vulnerable" al Catàleg Valencià de Fauna Amenaçada (Decret 32/2004 i Ordre 6/2013). Una de les causes que està minvant l'èxit reproductor d'aquesta espècie prové del consum de coloms infectats pel protozou *Trichomonas gallinae*, que provoca lesions i inflamacions a la cavitat orofaríngea dels exemplars afectats i pot causar la mort dels pollets al niu o quan és jove dispersant, per inanició o asfíxia.

Les intervencions s'han realitzat amb la participació del personal dels **Centres de Recuperació de Fauna** de les tres províncies, **Agents Mediambientals** de la zona on es trobaven els nius i els quals són els encarregats de dur el seguiment anual de la nidificació de l'espècie, i personal veterinari de la **Universitat CEU Cardenal Herrera** per a la presa de mostres i anàlisi dels exemplars.

Tècnics de fauna

Presa de mostres

La participació dels **Agents Mediambientals del GIA** ha consistit en accedir als nius emprant tècniques de

treballs verticals homologats. Una vegada al niu han manipulat als pollets amb tota cura, col·locant-los caperutxa per minimitzar l'estrès als exemplars i immobilitzant les garres amb venda autoadhesiva per a una millor manipulació. Posteriorment els pollets són traslladats dins d'una motxilla condicionada fins a l'equip tècnic (veterinaris i biòlegs) per al marcatge i presa de mostres. Durant el temps en què l'equip tècnic realitza les esmentades tasques, els Agents Mediambientals realitzen la presa de mostres d'excrements i recopilació de dades de restes presents al niu. Finalitzada la intervenció de l'equip tècnic, els Agents Mediambientals del GIA retornen els pollets al niu comprovant que aquests queden en bon estat.

GIA

Un Agent Mediambiental ha col·locat els pollastres la caperutxa i ha protegit les garres per a un segur i correcte maneig dels animals

Durant el present any 2016, les actuacions han estat realitzades a 13 nius: 5 a Alacant, 3 a Castelló i 5 a València. Als 13 nius visitats es va procedir a l'anellament i presa de mostres d'un total de 24 pollets.

Durant els dos anys de realització del Programa, s'han pres mostres a un total de 38 pollets que, segons els resultats analítics, un total de 17 han donat positiu en alguna malaltia. De entre tots, 11 pollets han donat positiu a un sol microorganisme i 6 han donat positiu a dos.

Tabla 1. Suma de resultats analítics de microorganismes en pollets d'àguila de panxa blanca, anys 2015 i 2016.

Microorganisme	2015	2016	Total pollets	%
<i>Trichomonas</i> spp.	2	7	9	23,7
<i>Salmonella</i> spp.	4	4	8	21,1
<i>Campylobacter</i> spp.	2	4	6	15,8

Treballs de conservació de tortugues autòctones a la Comunitat Valenciana

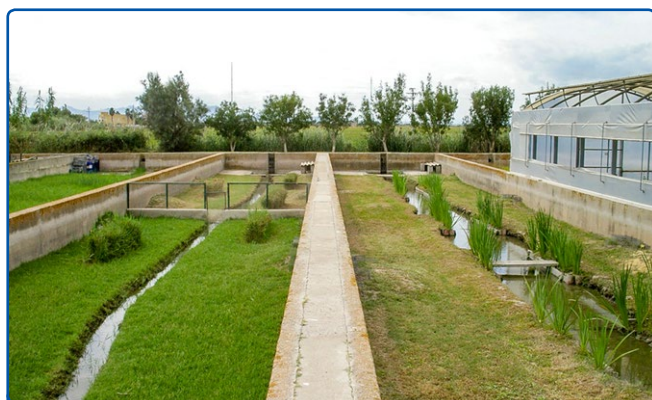
Durant 2015 des del Servei de Vida Silvestre s'han impulsat diferents línies de treball amb l'objectiu comú de millorar l'estat de les poblacions de les tortugues autòctones que poblen el territori valencià.

D'una banda, i per a tortuga d'aigua europea (*Emys orbicularis*), espècie catalogada de "Vulnerable" en el Catàleg Valencià de Fauna Amenaça (Decret 32/2014, de 27 de febrer), s'ha realitzat el seguiment de les seues poblacions per a calcular la seua abundància i poder definir d'una manera més exacta la seua distribució a la Comunitat Valenciana. En l'actualitat s'estimen uns 2.517 exemplars repartits en 13 localitats.

V. Sancho Exemplar de tortuga d'aigua europea

Amb aquesta espècie també es desenvolupa una línia de treball de reproducció en captivitat en les instal·lacions del **Centre per a la Conservació d'Espècies Dolces Aqüícoles**, al Palmar, en el PN Albufera, els exemplars de la qual després de passar un període de creixement que varia dels dos als tres anys, s'utilitzen per a reforçar determinades poblacions amb baixa renovació natural d'exemplars juvenils.

Archiu CCEDCV Instal·lacions de cria en captivitat de tortuga d'aigua europea

Amb l'altra espècie autòctona, la tortuga d'aigua ibèrica (*Mauremys leprosa*), inclosa en el Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial (RD 139/2011, de 4 de febrer), es realitzen censos periòdics i prospeccions en què s'ha detectat la seua presència en 19 localitats.

J. Blasco Exemplar de tortuga d'aigua ibèrica

A més s'ha actuat en el control d'impactes negatius sobre les espècies autòctones, en concret en la retirada d'exemplars de tortugues exòtiques en les localitats on habiten o han habitat en temps recents el tortuga d'aigua europea i el tortuga d'aigua ibèrica.

J.V. Bataller Tortugues exòtiques capturades i extretes del medi natural

Un aspecte destacable respecte a les accions de conservació d'aquestes dues espècies de rèptils, és que en totes les línies de treball descrites, es realitzen col·laboracions amb diferents actors socials, com associacions conservacionistes o centres d'investigació, que permeten acostar la conservació de la biodiversitat valenciana a aquells ciutadans que demostren interès pel coneixement i la defensa dels nostres valors naturals.

Avaluació de les actuacions de conservació realitzades en *Silene d'lfach* en el marc del Pla de Recuperació de l'espècie

Segons reflecteix la recent modificació del Pla de Recuperació de *Silene d'lfach* (*Silene hifacensis*), publicada en l'Ordre 1/2015, de 8 de gener, les actuacions de conservació realitzades amb aquesta espècie han d'estar dirigides a l'ampliació dels valors poblacionals per a atallar la reducció de la variabilitat genètica, fins a aconseguir els valors necessaris per a justificar el pas de l'espècie de la categoria "En Perill d'Extinció" a la categoria de "Vulnerable".

En aquest sentit, des del Servei de Vida Silvestre s'intenta millorar la situació actual d'aquesta espècie a la Comunitat Valenciana, realitzant accions de conservació tant en el lloc on creixen les poblacions naturals, com fora d'ell, en diferents instal·lacions directament dependents d'aquest Servei o d'altres entitats col·laboradores.

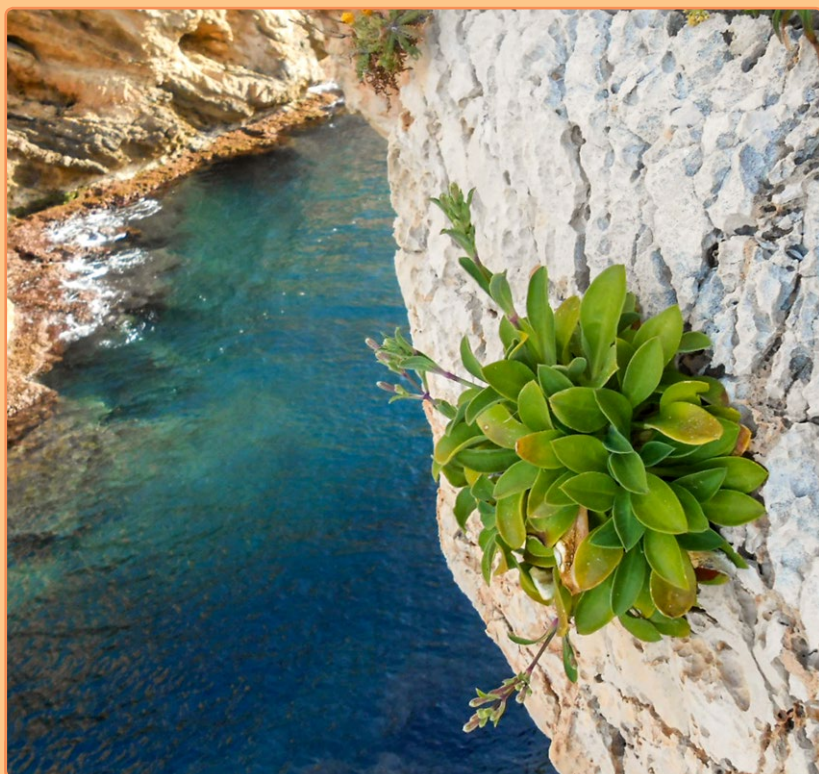
Així, segons les dades de l'últim cens realitzat en les poblacions naturals, aquestes compten amb 36 individus vius, la qual cosa representa un descens del 44,6 % respecte a les dades de 2013. La causa d'aquest descens poblacional ha sigut el prolongat període de sequera extrema registrat entre octubre de 2013 i setembre de 2014, que ha afectat a més moltes altres espècies de la seua mateixa ecologia.

D'altra banda, els assajos de sèmres i plantacions realitzats fins al moment, donen una població de 49 individus vius, dels quals 32 serien resultants d'experiències de sembra i 17 d'experiències de plantació.

I. Ferrando

Hort planter en les instal·lacions del CIEF a Quart de Poblet

M. Pereira

Exemplar natural de *Silene d'lfach* en un penya-segat en la costa alacantina

Els treballs de conservació realitzats fora de les localitzacions naturals de l'espècie, se centren, d'una banda, en la recol·lecció i adequació per al seu emmagatzematge a llarg termini, de llavors provinents de totes les poblacions naturals conegudes, per a la seua posterior multiplicació en condicions controlades; i d'altra banda, en el programa d'horts planters com a fase prèvia a la reintroducció d'exemplars en el medi, que consisteix en la producció de llavors i plantes joves per mitjà de col·leccions de planta viva donada la baixa producció de llavors dels exemplars naturals.

La producció de llavor a partir dels horts planters és molt elevada i permet obtenir material (plantes i llavors) per a introduccions i reforçaments, la qual cosa fa preveure que durant els pròxims anys el treball serà molt intens en favor de la conservació d'aquesta espècie amenaçada.

Sondeig de talpó de Cabrera a la província de València

El talpó de Cabrera (*Microtus cabreræ*) és una espècie endèmica de la Península Ibèrica, que presenta a Espanya una presència escassa i fragmentada. En la Comunitat Valenciana se'n coneixen dades des dels anys noranta, amb cites molt puntuals en diverses localitats de l'interior de la província de València.

A. Alcocer/BDB

Talpó de Cabrera (*Microtus cabreræ*)

Després de diversos anys de seguiment variable per part de diverses entitats, en 2015 s'inicia un nou sondeig, de periodicitat biennal, amb l'objectiu de conèixer amb major detall la distribució i evolució de les poblacions del talpó de Cabrera a la Comunitat Valenciana, per al qual s'estableix un protocol de mostreig basat en la localització de carrils i excrements com a indicis més característics, acompanyat de xarrades i eixides formatives amb Agents Mediambientals.

Aquest sondeig es va realitzar entre octubre de 2015 i febrer de 2016, mostrejant les quadrícules UTM 10x10 on existien poblacions conegudes, així com les quadrícules adjacents. En cada quadrícula UTM 10x10 es van buscar al seu torn rastres en 3 quadrícules UTM 1x1, la qual cosa ha permès cobrir 165 quadrícules, corresponents a 69 quadrícules UTM 10x10.

Aquest intens treball de camp ha permès incorporar noves àrees de distribució a la província de València, passant de 19 a 35 el nombre de quadrícules UTM 10x10 conegudes amb presència d'aquesta espècie. Les comarques amb major quantitat de noves colònies detectades són les del Racó d'Ademús i els Serrans.

S'ha revisat la pràctica totalitat de les 83 poblacions conegudes per a la valoració del seu estat de conservació. La major proporció de colònies es va localitzar en rambles i barrancs, fonts i en zones entollades, mentre que les principals amenaces detectades van estar relacionades amb les activitats agrícoles —nous cultius en camps abandonats i rompudes— i ramaderes —trepig de bestiar i sobrepastura.

El desenvolupament periòdic d'aquest sondeig en les mateixes condicions de metodologia i esforç empleats, permetrà una millor aproximació a l'evolució de les poblacions de talpó de Cabrera, facilitant la realització d'accions de conservació efectives per a l'espècie.

A. López

Zona intermitentment entollada en l'interior de la província, representació del hàbitat típic del talpó de Cabrera

Èxit en la recuperació d'ensopeguera de Peníscola (*Limonium perplexum*)

La saladella o ensopeguera de Peníscola, *Limonium perplexum* Sáez & Roselló, ha estat considerada l'espècie endèmica valenciana amb més perill de desaparició, donat que només se'n coneixia una població natural vivint sobre una plataforma de penya-segat litoral baix de menys de 40 m², prop de Torre Badum (Parc Natural de la Serra d'Irta), amb una població que ha fluctuat entre els 19 exemplars censats en 2010 i els 393 de l'any 2003. La població està totalment inclosa dintre de la microreserva de flora "Torre de la Badum".

E. Laguna Treballadora en plena plantació

La ensopeguera de Peníscola és una de les 3 espècies vegetals valencianes que gaudeixen d'un pla de recuperació, on la directriu principal d'actuació és la creació de noves poblacions al llarg de la línia de penya-segats de baixa altitud d'Irta. Per tal d'aconseguir-ho, des de 2005 s'han fet ja 9 proves

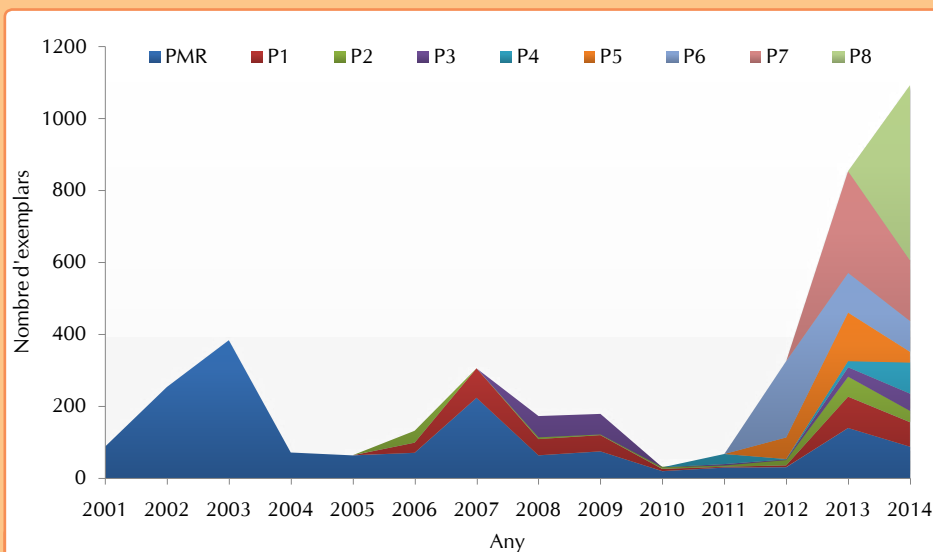
E. Laguna Ensopeguera de Peníscola (*Limonium perplexum*)

d'establiment de noves poblacions, totes elles exitoses per ara.

La planta pot comportar-se com anual o perenne de vida breu, amb fortes fluctuacions del cens poblacional. Estudiant les variacions interanuals dels censos de les noves poblacions (nomenades P1 a P9) fins l'any 2014, s'ha comprovat que després d'un període inicial de 2-3 anys on moren la majoria de plantes introduïdes, restant alguna d'aqueixes poblacions fins i tot sense cap exemplar, els censos presenten un ritme de variació similar al de la nativa de la microreserva de flora. També s'ha comprovat que

els censos de les poblacions madures, com la de la microreserva, es correlacionen amb la quantitat màxima de precipitacions rebudes durant el segon trimestre de l'any. L'estudi realitzat ha permès proposar, per primera vegada a nivell mundial, que la correlació entre els censos de les noves poblacions i les originals pugui considerar-se com un nou mètode de mesura de l'èxit de les translocacions de conservació.

Els resultats complets d'aquesta reintroducció s'han publicat en la revista *Plant Ecology* ([enllaç](#)).

Evolució interanual del nombre d'exemplars de *L. perplexum* amb la progressiva incorporació de noves poblacions. PMR: població Microreserva de Flora

Informes tècnics del Servei de Vida Silvestre (I)

A través d'aquesta secció vos volem fer arribar els informes tècnics realitzats pel personal del Servei de Vida Silvestre que, pel seu especial interès o per contindre gran quantitat d'informació analitzada, s'han anat fent públics en la pàgina web de la Conselleria.

Vos apuntem un xicotet resum dels continguts i l'enllaç de descàrrega per si voleu llegir els informes íntegres.

1. Expansió de l'esquirol en la província d'Alacant.

Complet estudi de les causes de l'actual situació d'aquest rosegador en la província d'Alacant, incloent-hi el seu impacte social i la seua percussió en els mitjans de comunicació, analitzant les dades poblacionals provinents de diferents fonts.

2. Biodiversitat municipal a la Comunitat Valenciana.

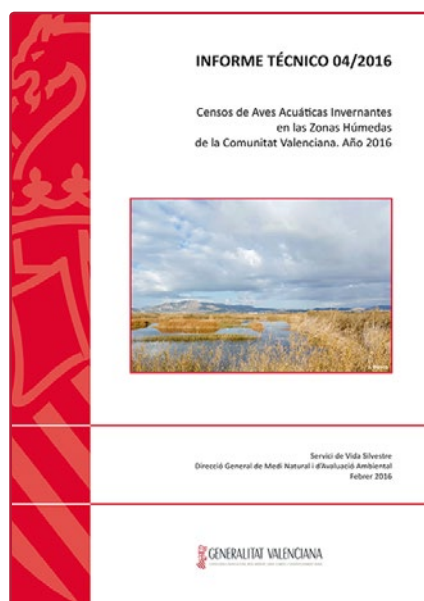
Resultats de l'anàlisi anual del coneixement de la biodiversitat en els municipis de la Comunitat Valenciana segons les dades incloses en el Banc de Dades de Biodiversitat de la Comunitat Valenciana.

3. Enquesta sobre la distribució dels mamífers cinegètics a la Comunitat Valenciana.

Exposició dels resultats obtinguts en l'enquesta realitzada a 135 agents mediambientals sobre la distribució dels mamífers cinegètics per a les dades recopilades entre 2011 i 2015. Es mostren els mapes de distribució actualitzats de cada espècie, comparant-los amb els obtinguts en l'enquesta anterior (2004-2010).

4. Cens d'aus aquàtiques hivernants en les zones humides de la Comunitat Valenciana. Any 2016.

En total s'han censat 124.373 aus aquàtiques hivernants pertanyents a 68 espècies diferents i que s'han repartit per 44 zones humides.

5. Memòria anual de les Brigades Natura 2000. Any 2015.

Resum dels treballs efectuats per les Brigades Natura 2000 durant 2015, amb totes les dades de les tasques realitzades i dels espais naturals en què s'ha treballat.

6. Actualització de les dades poblacionals de teix (Taxus baccata) a la Comunitat Valenciana.

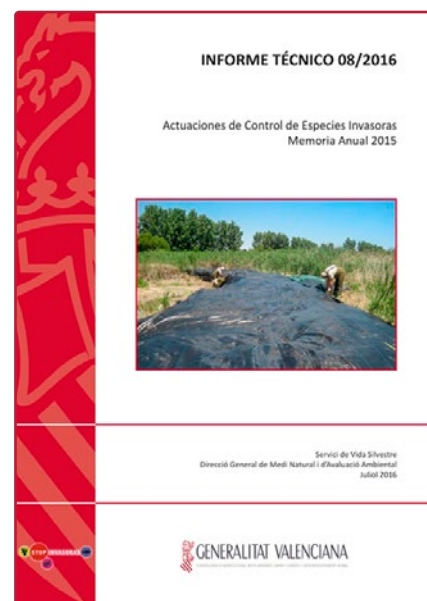
Anàlisi detallat de l'actualització de les dades de les poblacions de teix, la seua evolució, les seues amenaces i, en definitiva, el seu estat actual.

7. La recuperació de la llúdrria (Lutra lutra) a la Comunitat Valenciana.

Recull les dades del seguiment d'aquest emblemàtic mamífer aquàtic durant els últims 30 anys, descrivint detalladament l'evolució de les seues poblacions, analitzant-ne la situació actual conca per conca al llarg de la geografia valenciana.

8. Actuacions de control d'espècies invasores. Memòria Anual 2015.

Recopilació detallada de les actuacions en matèria de control d'espècies invasores al llarg del 2015, en el que s'han invertit més de 8.700 jornals en el control de flora i s'ha treballat amb més de 30 espècies de fauna.

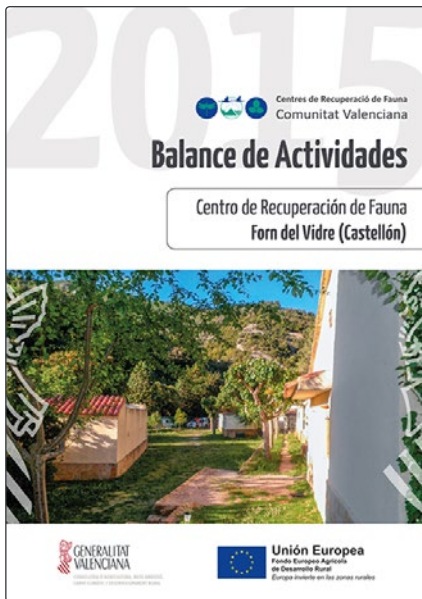
Memòries anuals dels centres adscrits al Servei de Vida Silvestre

L'activitat anual de cada un dels centres adscrits al Servei de Vida Silvestre queda reflectida i es fa

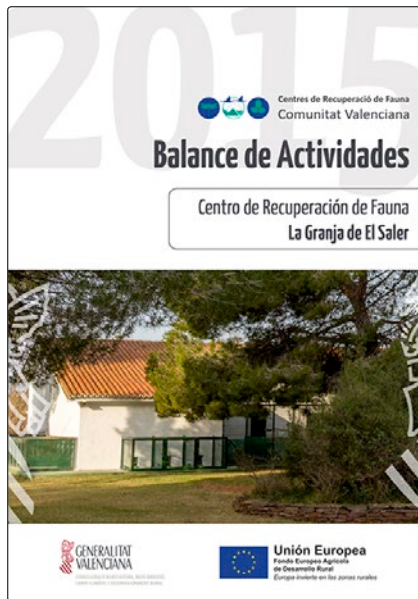
pública en els Balanços d'Activitats Anuals de què a continuació vos mostrem les seues portades;

clificant-hi podreu consultar-ne el document íntegre.

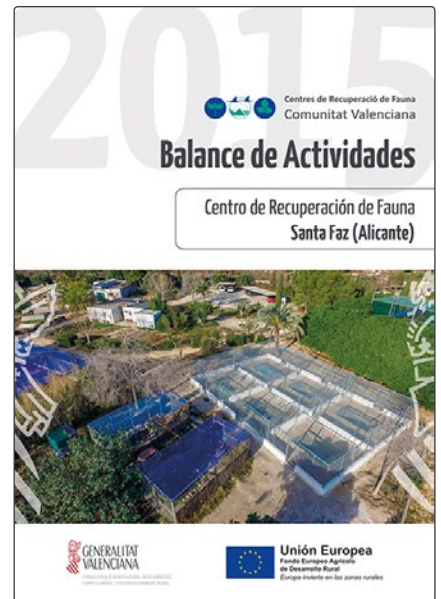
Centre de Recuperació de Fauna Forn del Vidre (Castelló)

Centre de Recuperació de Fauna La Granja de El Saler (Valencia)

Centre de Recuperació de Fauna Santa Faz (Alacant)

Centre de Conservació d'Espècies d'Aigua Dolça

Centre per a la Investigació i Experimentació Forestal

Últimes publicacions

A mitjan any es va publicar el segon número de la col·lecció digital *Quaderns de Voluntariat i Participació Social*, dedicat en aquesta ocasió al programa de **Seguiment d'Aus Comunes Reproductores** (SACRE), de la **Societat Espanyola d'Ornitologia (SEO/Birdlife)**, que en la **Comunitat Valenciana** compta amb el suport directe de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, materialitzat en la realització dels censos en determinades quadrícules per Agents Mediambientals i personal del Servei de Vida Silvestre.

En aquest quadern s'analitzen les tendències poblacionals de les espècies comunes d'aus de la Comunitat Valenciana, gràcies al gran nombre de dades, obtingudes amb una metodologia concreta, i facilitades desinteressadament per quasi un centenar de voluntaris en una acció de ciència ciutadana al Servei

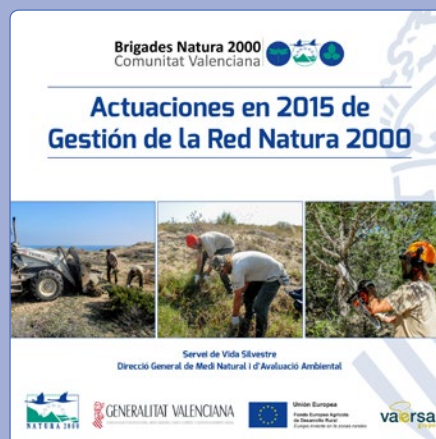
de la conservació, en aquest cas, de les aus.

L'objectiu principal de la sèrie de cartells *Hàbitats de la Comunitat Valenciana* és la difusió de les representacions més destacades dels hàbitats protegits inclosos en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amençada (Decret 70/2009)

En el número 5 d'aquesta col·lecció es mostra la **Bassa de la Devesa de Soneja**, una de les escasses i fràgils representacions de l'Hàbitat d'Interès Comunitari **3170 Estans temporals mediterranis**.

També s'ha publicat un fullet divulgatiu en el qual es resumeixen les actuacions que s'han dut a terme en espais de la Xarxa Natura 2000 per part de les Brigades Natura 2000 durant 2015, gràcies a l'aportació del **Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER)**.

[Clicant sobre les imatges podreu consultar i descarregar les publicacions.](#)

GENERALITAT VALENCIANA

CONSELLERIA D'AGRICULTURA, MEDI AMBIENT, CANVI CLIMÀTIC I DESENVOLUPAMENT RURAL

Direcció General de Medi Natural i d'Avaluació Ambiental
Servei de Vida Silvestre

Microreserva de Flora Torre Badum (Peníscola). Fotografia: Emlli Laguna.